

не кажучи вже про складність духовно-морального усвідомлення і оцінки наслідків їх впровадження.

Список використаних джерел:

1. Аболіна Т.Г., Нападиста В.Г., Рихліцька О.Д. та ін. Прикладна етика. Навч. посіб. – Київ, Ранок, 2012. С. 270.
2. Аристотель. Політика // Соч.: В 4 т. Москва, Знання, 1984. Т. 4. – С. 624.
3. Поттер Ван Ранселер. Биоетика: мост в будущее. – Киев, Рад. школа, 2002. – С. 374.
4. Удовика Л.Г. Трансформація правової системи в умовах глобалізації: антропологічний вимір / Удовика Л.Г. – Харків: Право, 2011. – С. 230.
5. Швейцер А. Благочестие перед жизнью. – Москва: Прогресс, 1992. – С. 218.

Лукашенко М.В.

аспірант,

Гуманітарний інститут

Національного авіаційного університету;

практичний психолог,

Вінницький медичний коледж імені академіка Д.К. Заболотного

СМИСЛИ СОЦІАЛЬНОСТІ КРИЗЬ ОБРАЗИ СУСПІЛЬСТВА

Сучасний стан кризи соціальності, її трансформації все частіше стають об'єктом дослідження науковців. Зміни смислового поля суспільства знаходять своє відображення у працях мислителів, зокрема в образній формі, які відображають світоглядні, суспільні смисли, частина з яких моделює і моделюється соціальністю. Вживаючись у світ смислів людина збирає різнобарвну колекцію образів, з яких вибудовує своє «я», яку періодично переглядає і оновлює аби не опиниться в минулому. Метою роботи є аналіз зміни метафорики суспільства і смислів метафоричного поля соціальності.

Зупинимось на основних метафорах та образах соціальності та її трансформацій у концепціях індустріального та постіндустріального суспільств. Під соціальністю ми розуміємо суспільні смисли та властивості соціальних зв'язків, які стягує на собі особистість, наповнюючи їх індивідуальним досвідом у певному культурно-історичному контексті. Попередня зміна соціальності, відбулась у модерний період, коли на зміну погляду на природність соціальних зв'язків приходять позиція артифіціалізму, згідно якої політичні інститути створюються людьми.

Так, для доіндустріального світу природна соціальність пов'язана із цілісною по божественним законам створеною спільністю, яка може включати живих, померлих і ще ненароджених. Соціальність проявляється через смисли трансцендентного призначення, коли цілі реалізуються в соціумі як власні, так і колективні, а мета є трансцендентальною. Набір образів соціальності пов'язаний із природою, віруваннями, є нешироким і фіксованим.

Для індустріального світу притаманна соціальність смисли якої пов'язані із прогресом, розвитком науки та техніки, усвідомленої єдності, інспірованою національною ідеєю, політичною, ідеєю боротьби та підкорення, проектом людини-героя. Людина із розбитих природних зв'язків мала сама інтегруватися в певну групу, спілку, партію, асоціацію, набути свою ідентичність і здійснити життєвий проект. Призначення та цілі мали реалізовуватися в цьому покращеному світі, а відстрочена мета була пов'язана із майбутніми поколіннями, «аби діти жили в кращому світі». Набір образів стає широким, уніфікованим, трансльованим через ЗМІ. Більшість образів пов'язані із науково-технічним світом та світом зв'язку.

Для метафор людини та індустріального суспільства в період його становлення були притаманні механістичні (завод, верстат, машина, гвинтик) просторові образи приміщень, структур, адже розвиток техніки та її обслуговування вимагали міцної суспільної структури. Наприклад, Дж. Бентам, окрім моделі Паноптикону, створив образ верстату, який виготовляє «тканину блаженства» міжособистісних зв'язків. Модерний націоналізм часто порівнювали із плавильним тигелем (М. Мамардашвілі, Е. Тоффлер) та ін.

Інший кластер модерних образів та метафор цивілізацій, суспільства, а відповідно і смислів-образів соціальності пов'язаний із розвитком природничих наук. Образи мають біологічний, органічний характер (О. Шпенглер, А. Тойнбі). Соціальність стає смислом знайти своє призначення і місце в організмі суспільства і правильно виконувати свою роль. Сучасний же образ кризи соціальності порівнюється із раковим захворюванням. Як писав Ж. Бодріяр, головний мотив нашого повсякденного життя схожий із поведінкою ракової клітини із її гіпервітальністю в єдиному напрямку, що призводить до гіперспеціалізації, що вийшла за межі своєї функції і наближається до фінальності [3, 11]. З природничих наук прийшла навіть не метафора, а модель розгляду суспільства та його життєдіяльності (фон Берталанфі, У. Матурана, Ф. Варела, Г. Хакен, І. Пригожин та ін.) в системну соціологію (Н. Луман), синергетику. Соціальність стала розглядатися як смисли з'єднуючої функції підсистем, які є умовою утримання структури складної системи.

До природних метафор стихій належить метафора зіткнення хвиль Е. Тоффлера. Вона відображає зміни властивостей соціальних зв'язків у різних цивілізаціях. Сьогодні інформаційна Третя Хвиля накриває собою майже весь світ, накочується на спадаючу аграрну Першу Хвилю та стикаючись із індустріальною Другою Хвилею. Вона створює нове середовище, в якому все стає плинним, погано передбачуваним, сповненим нових ризиків та принципів.

До образів що розкривають відмінні смисли соціальності у ставленні людини до соціуму, свого життєвого світу відноситься метафора лісника, садівника та мисливця (З. Бауман). Домодерна людина в індивідуальному досвіді відтворювала спільні смисли захисту та підтримання створеної Богом рівноваги природних соціальних зв'язків у відданій їй для користування землі, попереджаючи дії браконьєрів та чужих мисливців. Модерна людина як садівник бачила спільний смисл у перетворенні існуючого та створенні нового

утопічного світу-саду, створюючи штучні еквіваленти природніх соціальних зв'язків. На зміну їм приходять постать мисливця, який знає смисл та мету лише власних інтересів, які полягають у полюванні на здобич, а соціальні зв'язки набувають плинних індивідуалізованих мережевих форм.

Для постіндустріального світу притаманна плинна соціальність із широким різноманітним ризомним колом образів та смислів. Споживацький ринок сповнений великим вибором наборів ідентичностей, які людина може приміряти та безпечно реалізовувати у своєму житті. Приймається зміна сенсів, конотацій призначень, а відповідно і соціальності. Цілі та смисли можуть знаходитися в різних площинах та вимірах. Образи соціальності знову стають зрозумілі для вузьких груп, які між собою пов'язані частіше через мережу Інтернет.